

Toimintakertomus 2025

Toimintasuunnitelma 2026

Hyväksytty Elämänlaatulautakunnassa
17.3.2026 §29

Rehtorin mietteitä vuodesta 2025 ja ajatuksia tulevasta	3
Visio, toiminta-ajatus ja sivistykselliset oikeudet	4
Arvot	5
Yleiskatsaus vuoden 2024 toimintaan	6
Keskeiset mittarit	7
Porthanin koulu	9
Kansalaisvalmiudet	10
Kielet	12
Kädentaidot	14
Taideaineet	17
Toimisto	20
Tilaukoulutuspalvelut	21
Hankkeet	22
Erasmus+ KA120 Akkreditointi 2021 – 2027	23
Henkilöstö 2025	24

Rehtorin mietteitä vuodesta 2025 ja ajatuksia tulevasta

Vuosi 2025 oli Tornion kansalaisopiston koko 2000-luvun menestyksekkäin. Opiston opetustuntien määrä kasvoi lähes 2 000 tunnilla, ja tarjolle tuli noin 40 kurssia enemmän kuin edellisvuonna. Myös opiskelijamäärät nousivat merkittävästi: opiskelijoita oli yhteensä 730 enemmän, ja heistä lähes 450 oli opiston toimintaan kokonaan uusia. Luvut kertovat selkeästi siitä, että opiston tarjoamat opetuspalvelut kiinnostavat kuntalaisia ja vastaavat heidän tarpeisiinsa entistä paremmin. Opisto on onnistunut vahvistamaan asemaansa elinikäisen oppimisen ja paikallisen osaamisen edistäjänä. Vuosi 2025 oli paitsi kasvun myös laadukkaan ja vetovoimaisen toiminnan vuosi.

On tärkeää myös mainita, että kurssitarjonnastamme on ollut peräti 75 opintopistekurssia ja 38 verkkokurssia. Lisäksi olemme entisestään lisänneet maaseutualueen opetustamme. Myös Kaikukortin käyttäjien määrä on hurjasti lisääntynyt, heitä oli 81.

Olemme saaneet lukuvuoden 2025-2026 kurssitarjonnasta poikkeuksellisen paljon hyvää palautetta. Lisäksi onnistuimme saavuttamaan ennätysmäärän opiskelijoita, myös uusia, vaikka kuntalaiset eivät elokuussa saaneetkaan painettua opinto-ohjelmaa totutusti postilaatikkoihinsa. Useat kertoivat tutustuneensa etukäteen kurssi-tarjontaamme sähköisistä kanavista, myös painettuja opinto-ohjelmia noudettiin useista eri noutopisteistä hyvin.

Kansalaisopiston kädentaitojen kurssilla on valmistettu Karungin pitäjöpuku alusta alkaen, aina kankaankudonnasta lähtien. Kyseessä on merkittävä paikallinen kulttuuriteko. Työ kertoo siitä, että kulttuurinen omaleimaisuus elää ja uudistuu myös nykypäivän kurseilla. Karungin pitäjöpuvun valmistus kuuluu osana Torniossa elokuussa 2026 järjestettäviä Kotiseutupäiviä.

Vuoden 2025 poikkeuksellinen menestys on ennen kaikkea henkilöstömme ansiota. Ammattitaitoinen, sitoutunut ja kehittämismyönteinen henkilöstö on tehnyt mahdolliseksi sen, että opiston toiminta on kasvanut, monipuolistunut ja saavuttanut ennätysellisen määrän opiskelijoita.

Jatkossa meidän tulee entisestään tiivistää yhteistyötä Meri-Lapin työllisyyspalveluiden, Tornio, kanssa saavuttaaksemme nykyistä enemmän torniolaisia työttömiä tarjoamiemme opetuspalvelujemme pariin. Myös maahanmuuttajien kotouttamisen lukulaitokoulutuksen järjestäminen jatkuu.

Kansalaisopisto on vahvasti mukana Torniossa elokuussa järjestettävien valtakunnallisten Kotiseutupäivien järjestelyissä ja toteutuksessa. Järjestämme vuoden aikana myös useita erilaisia kulttuuritapahtumia ja –tilaisuuksia. Tornio juhlii Oulun mukana Euroopan kulttuuripääkaupunkia ja myös me järjestämämme vuoden aikana useita erilaisia kulttuuritapahtumia ja olemme osaltamme edistämässä Tornion kulttuuri-ilmastomuutosta.

Haasteita ja huolenaiheita riittää. Valtakunnan taholta Vapaaseen sivistystyöhön kohdistuneet leikkaukset ovat ikäviä, mutta eniten huolta aiheuttaa kuitenkin paikallinen päätöksenteko. Kovasti ihmetyttää, miksi torniolaiset päättäjät halusivat kohdistaa Elämänlaatulautakuntaa koskevat leikkaukset vain kansalaisopistoon. Samaan aikaan kun opiston opetustunteja leikattiin, lisättiin sen tulotavoitteita rajusti. On selvää, että kun opetusta/kurseja joudutaan vähentämään, vähenee myös opiskelijat ja kurssimaksutulot, joten annettuihin tavoitteisiin on liki mahdotonta päästä.

Uusi Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma astuu voimaan 2027 ja se velvoittaa meitä antamaan nykyisen 500 oppitunnin sijaan opetusta peräti 1000 tuntia. Opistossamme annetaan Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta kuvataiteessa, teatterissa, tanssissa ja kädentaidoissa. Tästä jokainen osaa laskea, kuinka paljon lisää opetustunteja ja muita toimintaedellytyksiä tämä vaatii.

Kuntien taloudellisista paineista huolimatta on tärkeää antaa riittävät resurssit niin kansalaisopistopalveluille kuin muulle kulttuuri- ja sivistystyölle, jolla on tutkitusti merkittäviä hyötyjä kuntalaisten hyvinvoinnissa.

Visio, toiminta-ajatus ja sivistykselliset oikeudet

Visio

Tornion kansalaisopisto on näkyvä ja valovoimainen oppilaitos sekä haluttu yhteistyökumppani niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Opiston kurssit on kuvattu osaamis-perusteisesti ja kursseilla saavutettu osaaminen tunnustetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto edistää elämänikäisen oppimistavoitteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja.

Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Sivistykselliset oikeudet

“Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten-tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.”

(Perustuslaki, 2. luku, 16.2 §)

Arvot

Asiakaskeskeisyys

Vaikuttavuus

Yhdenvertaisuus

Asiakaskeskeisyys

Olemme olemassa asiakkaitamme varten ja heidän tarpeensa ja toiveensa ohjaavat toimintaamme. Panostamme laadukkaaseen asiakaspalveluun ja opetukseen, jotta asiakkaamme saavat parhaan mahdollisen palvelukokemuksen. Keräämme aktiivisesti palautetta ja käytämme sitä toimintamme jatkuvaan kehittämiseen.

Vaikuttavuus

Toimintamme on merkityksellistä ja se näkyy positiivisina vaikutuksina yksittäisissä asiakkaissa, ympäröivissä yhteisöissä ja koko yhteiskunnassa. Toimimme suunnitelmallisesti ja vastuullisesti.

Yhdenvertaisuus

Kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ja hyötyä opistomme tarjoamista palveluista, riippumatta taustasta, iästä, varallisuudesta, sukupuolesta, etnisyydestä tai muista henkilökohtaisista tekijöistä.

Yleiskatsaus vuoden 2025 toimintaan

Opistolla on oman opistotalon lisäksi 22 muuta toimipaikkaa eri puolella kuntaa. Keskeisen kaupunkialueen lisäksi aktiivista toimintaa on myös maaseutualueella: Arpelassa Kaakamossa., Karungissa ja Liakassa. Vuonna 2025 olemme lisänneet maaseutualueen opetustoimintaa.

Onnistuimme lisäämään niin opiskelijoiden, kurssien kuin opetustuntienkin määriä.

Opintopistekursseja oli tarjolla kielissä, keramiikassa, ompelussa ja tietotekniikassa, yhteensä 75 kurssia. Tarjosimme kuntalaisille myös maksutonta digiohjausta.

Kansalaistaitokursseja oli tarjolla yhteensä 23. Kansalaistaidot ovat päivittäisessä elämässä tarvittavia taitoja ja niistä on hyötyä jokaiselle. Kansalaistaitokursseja voivat olla esim. erilaiset luennot, ensiapu- ja hyvinvointikurssit sekä osa ompelu-, ruoka- ja tietotekniikkakursseista.

Painettua opinto-ohjelmaa ei jaettu enää joka talouteen, vaan otimme käyttöön useita noutopisteitä sekä keskusta-alueella että kylillä. Opinto-oppaita on koko lukuvuoden ajan saatavilla kaupungintalolta, kirjastosta ja kansalaisopistolta.

Paikallisten ammatillisten oppilaitosten kanssa vuoden 2024 lopussa alkanut yhteistyö jatkui vastavuoroisilla vierailuilla ammattiopisto Lapiassa ja kansalaisopistossa. Yhteistyön seurauksena opintopistekurssien arviointitapa uudistettiin: hyväksytyt/hylätyt arvioinnista siirryttiin asteikkoon 1–5, jotta kurssien hyväksiluku ammatillisissa oppilaitoksissa olisi selkeämpää ja yhdenmukaisempaa.

Kaamosseminaari järjestetään vuorovuosina Lapin ja Meri-Pohjolan opistopiirin kesken. Vuonna 2025 järjestämisvastuussa oli Lapin opistopiiri ja Kaamosseminaari järjestettiin Torniossa 20.-21.11.2025. Lapin kansalaisopistoista seminaariin osallistui henkilöstöä yhdeksästä eri opistosta ja Meri-Pohjolan opistopiirin alueelta mukana oli henkilöstöä kahdeksasta opistosta. Yhteensä osallistujia oli noin 90.

Opiskelijamäärä
4 166 *(3 436)
Uusia opiskelijoita
447 *(416)

Opetusta
annettu 9 421
tuntia *(8 347)
Kursseja 359
*(319)

* Vuoden 2024 vastaava luku

Keskeiset mittarit

Kansalaisopiston menot, tulot ja netto, talousarvioissa 2023 – 2025

	Menot*	Tulot	Netto
2023	944 600	194 640	749 960
2024	1 097 760	186 370	911 390
2025	1 108 480	159 490	948 990

*Menot sisältävät sekä sisäiset että ulkoiset kustannukset

Valtionosuus ja tuntimäärät

	2023	2024	2025	2026
*Kansalaisopiston saama valtionosuus (€)	392 808	369 832	361 795	353 107
Vahvistettu vos-tuntimäärä (57 % vos) + kotosuoritteet (100 % vos)	6 056 770	5 273 880	5 231 619	5 213 434
Vahvistettu yksikköhinta	93,04	95,18	100,48	103,69
**Toteutuneet vos-tunnit	7 879	9 455	9 349	-
Kokonaistuntimäärä (sis. tilauskoulutuspalvelut)	7 916	9 422	10 246	-

*Luvut sisältävät kaupungin saaman kansalaisopisto-opetuksen 57 % valtionosuuden ja maahanmuuttajien lukulaitokoulutuksen 100 % valtionosuuden.

**Toteutuneet vos-tunnit = valtionosuuteen oikeuttavat tunnit, jotka eivät sisällä tilauskoulutuspalveluja.

Keskeiset mittarit

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2022-2025 ja tavoite vuodelle 2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Opiskelijat (brutto)	2 531	3 181	3 436	4 166	3 905
Opiskelijat (netto)	1 765	1 754	1 929	2 188	1 950
Uudet opiskelijat (netto)	477	485	416	447	425

Opiskelijoiden kokonaismäärä eli brutto-opiskelijamäärä eli tilastokielessä osallistujamäärä lasketaan kurseille osallistuvien henkilöiden yhteismäärän perusteella. Tilastokielessä opiskelijamäärällä tarkoitetaan netto-opiskelijamäärää, johon lasketaan jokainen opiskelija kertaalleen.

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2022-2025 ja tavoite vuodelle 2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Kurssit	233	284	318	355	328
Tilaukoulutus	4	5	1	4	5
Yhteensä	237	289	319	359	333

Porthanin koulusta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus – kaikkien ikäryhmien kohtaustapa

Kaupungin tilajärjestelyt koskettavat vuosittain myös kansalaisopistoa. Usein vaihtuvat opetustilat tuovat negatiivisia vaikutuksia kuten ylimääräisiä kustannuksia ja opiskelun keskeytyksiä. Porthanin koulun saaminen opistokäyttöön korjasi tilanteen ratkaisevasti.

Porthan mahdollistaa tehokkaan liikunnan, taide- ja taitoaineiden opiskelijoiden, opettajien ja kuntalaisten yhteistyön tukien opistotyötä: kaupungin liikunta, taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajana, Lasten ja nuorten kulttuurikeskuksena sekä eri ikäryhmien, kuntalaisten ja yhdistysten kohtaustapa.

Kaunis ja kulttuurillisesti merkittävä rakennus on saatava kaikkien kuntalaisten saataville. On tärkeää, että Porthanista tulisi paikka, jossa seniorit ja yhdistykset voivat vapaasti kokoontua päivisin ja jossa kaikenikäiset opiskelisivat ja harrastaisivat iltaisin. Porthan mahdollistaa myös erilaisten näyttelyjen, ensi-iltojen, työpajojen ja -näytösten poikki-taiteellisen toteuttamisen, jollaista Torniossa ei vielä ole.

Porthanilla toimii tällä hetkellä opistomme kuvataideopetuslisäksi, ja lisäksi liikunnan ryhmillä on käytössään salitilat maanantaista keskiviikkoon. Rakennuksen luokkahuoneet on kaupungin tilapalvelujen toimesta vuokrattu paikallisten taiteilijoiden käyttöön. Sali on torstaista sunnuntaihin vuokrattavissa erilaiseen kulttuuritoimintaan. Myös avarat aulatilat ovat vuokrattavissa kulttuuritapahtumiin kuten esim. näyttelyiden järjestämiseen. Tornion kansalaisopisto hallinnoi salin ja aulatilojen vuokraamista.

Kansalaisvalmiudet

Toimintakertomus 2025

Liikuntakursseja toteutettiin ennätyselliset 94 kurssia, joista 39 oli erilaisia joogakursseja.

Verkkokursseja toteutui viisi ja kansalaistaitokursseja kymmenen.

Lavatanssijat +60 ja Paritanssikurssien opiskelijamäärät ovat nousseet edellisvuodesta.

Historiallinen miekkailu on vakiinnuttanut asemaansa opiston kurssitarjonnassa.

Kansalaisvalmiuksien opetusyksikköön kuuluvat mm. liikuntaan, tietotekniikkaan, kotitalouteen, terveyteen, pihaan ja puutarhaan liittyvät kurssit ja luennot.

Liikunta on kurssi- ja osallistujamäärältään Kansalaisvalmiuksien suurin opetettava aine. Liikuntaan lasketaan mukaan erilaiset joogat, tanssiliikunta, jummat, kehonhuolto, miekkailu sekä sirkus. Liikuntakursseja toteutettiin ennätyselliset 94 kurssia, joista 39 oli erilaisia jooga-kursseja.

Sirkuksen suosio jatkuu vahvana ja syksyllä käynnistyi uusi ryhmä 7-8 vuotiaille. Sirkuksessa on näin ollen neljä ryhmää, jotka ovat täynnä aktiivisia harrastajia.

Perheen pienimmille on tarjolla Mama & bebe -jumppaa sekä Satujumppa (5-6-v.). Uutuutena tarjonnassa on Tenavaleikkis 3-4 vuotiaille. Voidaan siis todeta, että liikunnan parissa on tarjolla kursseja kaikille vauvasta vaariin.

Ruoanvalmistus- ja leivontakurssien valikoimaa laajennettiin lisäämällä Kasvisruoka ja sienet -kurssi sekä Makumatka maailmalle -kurssit. Tarjolla oli myös kurssi, jossa valmistettiin syötävää luonnosta.

Uutena yhteistyötahona mukaan tuli Karungin Palvelukoti Ry. Järjestimme syksystä alkaen digiohjausta senioreille Torniotuvalla kerran kuussa.

Hathajoogaopettaja oli lokakuussa Aikuiskoulutuksen Erasmus+ yksilöliikkuvuudella koulutuksessa Firenzessä Italiassa. Koulutuksen aihe oli Yoga and Meditation for for Educators.

Vastuuhenkilö: Arja Jaako
s-posti arja.jaako(at)tornio.fi
puh. 040 669 4848

Kansalaisvalmiudet

Toimintasuunnitelma 2026

Senioreille tarjotaan edelleen maksuttomia digitupia, joissa seniori-ikäiset saavat tarvitsemaansa digiohjausta tietokoneen, tabletin tai älypuhelimien käyttöön liittyvissä asioissa. Järjestetään jatkossakin ajankohtaisia ja kiinnostavia luentotilaisuuksia, joihin on mahdollista osallistua myös etänä.

Jatkamme yhteistyötä Karungin Palvelukoti Ry:n kanssa ja järjestämme jatkossakin kerran kuussa digiohjausta senioreille Torniotuvalla.

Maaliskuun alussa opistomme ruoanvalmistuksen opettaja lähtee viikoksi täydennyskoulutukseen Madeiralle Tornion kansalaisopistolle myönnetyn Aikuiskoulutuksen Erasmus+-akkreditoinnin turvin. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden päivittää ammattitaitoa, tutustua eurooppalaisiin koulutuskäytäntöihin ja tuoda uusia ideoita oman opetuksen kehittämiseen.

	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025	Toteutunut 2025	Suunnitelma 2025
Kurssit	107	112	121	112
Tunnit	1 524	1 560	1 971	1 560
Osallistujat	1 417	1 500	1 817	1 680
Tunnit/kurssi	14	14	16	16
Osallistujat/kurssi	13	13	15	15
Menot €/tunti	20	20	24	24
Menot €/osallistuja	21	21	26	26
Tulot €/osallistuja	31	31	32	32

Kielet

Toimintakertomus 2025

Kielten yksikössä tavoitteet ylittyivät ennätysmäisesti niin kurssien, tuntien kuin opiskelijoidenkin määrissä. N. 1750 tuntia toteutettiin 72 kurssilla, joille osallistui lähes 700 opiskelijaa. Vaikka vieraiden kielten valikoimassa ei päästy tavoiteltuun 12 kieleen, kielivalikoima säilyi kuitenkin hyvässä edellisvuoden tasossa, ts. 11 vieraassa kielessä.

Lähinnä kiintiöpakolaisille tarkoitettuja UMAKO-koulutuksia toteutettiin kaksi, yhteensä 899 tuntia, ja niille osallistui 22 opiskelijaa. Alueella työskenteleville ja opiskeleville ulkomaalaisille järjestettiin Suomea työn lomassa sekä Suomea ulkomaalaisille – kurssit. Meri-Lapin työllisyyspalveluiden, Tornio, toimeksiannosta maahanmuuttajakoulutuksiin alettiin etsiä tiloja, jotka mahdollistavat UMAKO-koulutusten järjestämisen jatkossa kahdessa erillisessä ryhmässä kahden eri opettajan voimin. Sopivat tilat löytyivätkin Tornion vanhalta linja-autoasemalta ja ne remontoitiin ja kalustettiin ajanmukaisiksi ja toimiviksi vielä ennen vuodenvaihdetta.

Paikallisten ammatillisten oppilaitosten kanssa vuoden 2024 lopussa hyvin alkanut yhteistyö jatkui Lappian opistovierailulla huhtikuussa 2025 ja opistoväen vastavierailulla Lapiassa syyskuussa 2025. Oppilaitosyhteistyö poiki opintopistekurssien osalta muutoksen siirtyä aiemmasta arvioinnista hyväksyty/hyvätty arviointiin asteikolla 1-5, jotta opintopistekurssien hyväksiluku ammatillisissa oppilaitoksissa sujuvoituisi yhtenäisen geneerisen arviointiasteikon avulla.

Vastuuhenkilö: Tarja Laakso
s-posti tarja.laakso(at)ornio.fi
puh. 050 597 1935

Osaamisperusteisesti määritellyillä kielten opintopistekursseilla hyväksyty arvioinnon kurssiltaan sai kahdeksan (8) opiskelijaa: viisi (5) ruotsin, kaksi (2) englannin ja yksi (1) japanin opiskelija. Kielten yksikössä opintopistekurssistatuksen omaaville kurseille määriteltiin lukuvuodeksi 2025-2026 uuden arviointiasteikon mukaiset arviointi kriteerit, joten jatkossa suostumuksensa arviointiin antaneiden opiskelijoiden kurssit arvioidaan asteikolla 1-5.

Kielet

Toimintasuunnitelma 2026

Opiskeltavien vieraiden kielten tavoite on kuluvana vuonna edelleen 12 kieltä.

Yhteistyö paikallisten ammatillisten oppilaitosten kanssa jatkuu tiiviinä ja maaliskuussa Lappia tulee sovitusti visiitille opistolle. Mikäli opintopistekursseilta arvioinnin saaneita opiskelee esim. Lapiassa, nähdään syksyllä 2026 ensi kertaa, autoiko muutos arvioinnista hyväksyty/hylätty arviointiin asteikolla 1-5 opiskelijoiden kurssisuoritusten hyväksiluvussa.

Portugalissa useita vuosia asuneen ja työskennelleen opiston suomen kielen ja maahanmuuttajien opettajan vuodelle 2025 suunniteltu hakeutuminen Tornion kansalaisopistolle myönnetyn Aikuiskoulutuksen Erasmus+ -akkreditoinnin turvin täydennyskoulutukseen Portugaliin siirtyi vuodelle 2026. Helmikuun lopussa/maaliskuun alussa ko. opettaja suuntaa n. 10 päivän kielikurssille Madeiralalle, minkä jälkeen hän pystyy aloittamaan opiston portugalil kielen opettajana. Syksyille 2026 onkin jo kaavailtu portugalil kurssia, jolloin kielivalikoima laajenisi automaattisesti vähintäänkin tuohon 12 kielen tavoitteeseen. Myös ruotsin kielen opettaja pohtii hakeutuvansa AI-aiheiselle Erasmus+-täydennyskoulutuskurssille saksankieliseen Eurooppaan joko vielä 31.5. päättyvän kuluva rahoituskauden aikana tai 1.6. alkavan uuden rahoituskauden alkaessa.

Yhä useammassa alueella toimivassa yrityksessä on ulkomaalaisia työntekijöitä ja tarve suomen kielen koulutukselle niin täällä työskenteleville kuin heidän perheenjäsenilleenkin on ilmeinen. Tarvekartoitus tehdään ainakin alueen metalli- ja ravintoala-alan yritysten, jotta ko. kielikoulutukset käynnistyisivät heti syksyllä 2026. Lapin hyvinvointialueen toimintamuutosten ja irtisanomisten vuoksi Meri-Lapissa hoitoalan työntekijöitä on joutumassa työttömiksi. Koska osa työtä vailla olevista on todennäköisesti hakeutumassa hyvien työmahdollisuuksien vuoksi Pohjois-Ruotsiin, opisto järjestää hoitoalan ruotsin ja mahdollisesti myös norjan kielen koulutusta joko vielä ennen kesää tai viimeistään syksyllä 2026.

	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025	Toteutunut 2025	Suunnitelma 2026
Kurssit	62	65	72	65
Tunnit	1 652	1 700	1 739	1 700
Osallistujat	588	650	673	715
Tunnit/kurssi	27	26	24	24
Osallistujat/kurssi	9	10	9	11
Menot €/tunti	50	55	53	55
Menot €/osallistuja	141	150	137	150
Tulot €/osallistuja	55	50	39	50

Kädentaidot

Toimintakertomus 2025

Taitoaineiden kokonaisopiskelija-, kurssi- ja opetustuntimäärä kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Osallistujakohtaisia menoja saatiin kuitenkin laskettua tarkan budjetoinnin, hankkeiden ja suunnitteliijaopettajan omien ryhmien sekä suosituksen keramiikan opetuksen kasvun myötä.

Uusien opettajien rekrytoinnin ansiosta voitiin kokeilumielessä käynnistää opiskelijoiden pitkään toivoma hopean valu -kurssi, sekä järjestää hankkeeseen liittyvä romaninaisen hameen ompelu -kurssi.

Huonekaluverhoilussa aloitti uusi opettaja, jonka johdolla verhoiluopetuksen tilaa kehitettiin järjestelemällä, siivoamalla sekä lukittavan säilytystilan mahdollistamisella.

Karungin pitäjänpuvun taltiointia jatkettiin ja siihen liittyvä kurssi toimi aktiivisesti. Opiskelijat aloittivat hamekankaiden kutomisen vuoron perään.

Joitain kädentaitokursseja jouduttiin perumaan liian pienen osallistujamäärän vuoksi. Taiteen perusopetus tekstiilityössä ei herättänyt riittävästi kiinnostusta, mutta sitä ei juuri markkinoitu, sillä laki taiteen perusopetuksesta on muuttumassa ja astumassa voimaan 1.1.2027. Opisto keskittyi lakimuutossuunnittelun osallistumiseen.

Selvitettiin koulujen kiinnostusta yhteistyöhön ja saatiin positiivisia vastauksia. Yhteistyökokeilun käynnistämisen suurimmaksi esteeksi nousi resursien puute eli suunnitteliijaopettajan työ- ja vapaa-aika (monet työtehtävät ja työehtosopimuksen mukaan opetus tulee suunnitella ja mallikappaleet valmistaa opettajan omalla vapaa-ajalla).

Kyläjoen kyläyhdistys irtisanoi vuokrasopimuksen opiston Kaakamon kankaankudonnan tilasta loppuvuodesta. Opisto saa toteuttaa tilassa vielä kevään osuuden kudonnan kurssista.

Suunnitteliijaopettaja oli maaliskuussa Irlannissa Erasmus+ kuuden päivän ryhmäliikkuvuudella yhdeksän kädentaito-opiskelijan kanssa. Opiskelijat olivat suunnitteliijaopettajan kolmesta eri kädentaitoryhmästä. Vastaanottavana organisaationa Irlannissa oli Dublin South City Partnership.

Vastuuhenkilö: Taija Sillanpää
s-posti [taija.sillanpaa\(at\)tornio.fi](mailto:taija.sillanpaa(at)tornio.fi)
puh. 040 723 0060

Keramiikan opetus toimi hyvin uuden polttouunin ansiosta ja tilajärjestelyiden vuoksi. Keramiikan uudet ryhmät vakiinnuttivat toimintansa nopeasti.

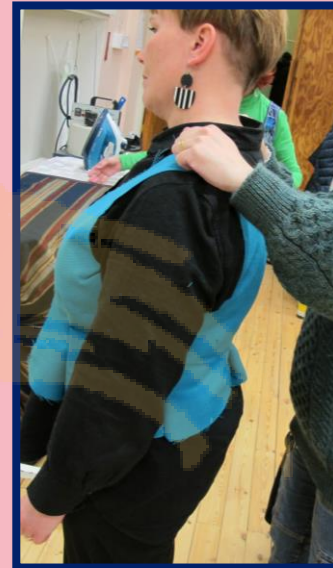
Kankaankudontaa toteutettiin Kaakamossa ja Avelan talossa kaupungin keskustassa. Avelassa kudottiin myös Karungin pitäjänpuvun hamekankaita.

Järjestettiin kansalaistaitokursseja kädentaidoissa: Villasukat ja kantapäät sekä Neulekäsineet ja peukalot.

Kädentaidot

Toimintakertomus 2025

- Posliinimaalauksen työnäytös Rovaniemen kädentaitomessuilla 3.5.
- Taitoaineiden näyttely Porthanin koululla 14.5.-24.5. ja kirjaston näyteikkunassa 5.5.-2.6.
- Aran-neuletyöpaja Peräpohjolan markkinoilla 30.8.

Jatkettiin yhteistyötä Tornion Unicefin, MeänTalon ja muiden aiempien kumppaneiden kanssa.

Jatkettiin yhteistyötä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kanssa romaniasioiden suhteen.

Aloitettiin kansainvälinen yhteistyö irlantilaisen Dublin South City Partnership organisaation kanssa Erasmus+ hankkeeseen liittyen.

Varmistettiin hopeatöiden, pitsinnypläyksen ja kudonnan opetuksen jatkuvuutta.

Kädentaidot

Toimintasuunnitelma 2026

Jatketaan ja tiivistetään yhteistyötä jo olemassa olevien kumppanien kanssa.

Suunnitellaan yhteistyökuvio uudelleen koulujen ja muiden tahojen kanssa Kulttuuri- kasvatussuunnitelman laatimisen yhteydessä. Pyritään kehittämään tarjolle sellaista toimintaa, jonka pedagoginen suunnittelu ja materiaalien menekki on mahdollisimman pientä.

Jatketaan Karungin pitäjänpuvun taltioimista, hamekankaiden kutomista ja pukujen valmistusta. Puku julkistetaan Valtakunnallisilla Kotiseutupäivillä Torniossa 29.8.

Jatketaan Erasmus+ ohjelman mukaista järjestelyä ja yhteistoimintaa. Suunnitellaan isäntäorganisaationa toimimista Erasmus+ yhteistyökumppanin kansainväliselle liikku- vuushankkeelle. Suunnitellaan seuraavia kansainvälisiä toimintoja Erasmus+ hank- keessa.

	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025	Toteutunut 2025	Suunnitelma 2026
Kurssit	63	65	70	65
Tunnit	1 946	2 015	2279	2015
Osallistujat	561	580	651	650
Tunnit/kurssi	31	31	33	31
Osallistujat/kurssi	9	9	9	10
Menot €/tunti	48	48	42	45
Menot €/osallistuja	168	168	148	150
Tulot €/osallistuja	58	58	57	57

Tarjotaan edelleen myös lyhytkursseja. Pyritään vastaamaan tarjonnalla kuntalaisilta tulleisiin toiveisiin.

Ollaan mukana ja seurataan aktiivisesti taiteen perusopetuksen laki- muutosta ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä jo ennakkoon.

Selvitetään uutta tilaa Kaakamon kankaankudontaryhmälle.

Osallistutaan valtakunnallisille Kotiseutupäiville Torniossa.

Taideaineet

Toimintakertomus 2025

Taideaineissa opiskelija- ja kurssimäärät jatkoivat kasvuaan, vaikka tuntimäärä pysyi vuoden 2024 tasolla. Osallistujakohdattaiset menot laskivat tarkan budjetoinnin ja yksilöopetus-tuntien vähentymisen vuoksi. Koska musiikin yksilöopetus on opistolle kallista toteuttaa, kehitettiin edelleen musiikin yhteisöllisyyttä tukevaa ryhmäopetusta.

Lakia taiteen perusopetuksesta ollaan uudistamassa. Opisto oli mukana prosessissa myös vuonna 2025.

Käynnistettiin taiteen perusopetuksen Neliapila-arviointi.

Baletin opettaja lopetti työskentelyn toukokuussa 2025, koska pääsi alan jatko-opintoihin Stavangerin yliopistoon Norjaan. Pedagogisesti pätevää baletin opettajaa rekrytoitiin eri kautta suoraan oppilaitoksista ja organisaatioista tuloksetta. Valittiin baletin opettajiksi opiston omasta koulutuslinjasta valmistuneita opiskelijoita.

Teatteritaiteen aikuisten ja nuorten opetus ei edelleenkään elpynyt odotusten mukaan. Opetusta kuitenkin tarjottiin edelleen myös nuorille. Tilannetta haastaa useat alueella toimivat ja vakiintuneet teatteriharrastuksen yhdistykset, mutta myös viimevuosina se, että teatteriopettaja on vaihtunut tiheään, sillä pedagogisesti pätevää teatteri-ilmaisun opettajaa on vaikea löytää pienelle opiskelija- ja tuntimäärälle. Edellinen teatteri-ilmaisun opettaja palasi töihin teatterialalle kesällä ja syksyksi rekrytoitu uusi opettaja irtisanoutui syyslukukauden päätteeksi saadessaan omalta kotiseutualueeltaan töitä.

Teatteritaiteen pienten lasten TPO-ryhmät toimivat ja niiden opiskelijamäärä on lisääntynyt.

Kuvataideopettaja oli Erasmus+ yksilöliikkuvuudella koulutuksessa Barcelonassa Espanjassa.

Vastuuhenkilö: Taija Sillanpää
s-posti taija.sillanpaa(at)tornio.fi
puh. 040 723 0060

Balettiopettajan rekrytointivaikeuksia lisäsi se, että baletinopetuksessa ei haluttu palata etäopetukseen.

Baletinopetus tapahtui lähiopetuksessa muutamaa yksittäistä luentokertaa lukuun ottamatta.

Taideaineet

Toimintakertomus 2025

- Opistokuoron kevätkonsertti 25.4.
- Opistokuoro vieraili palvelukodeissa yhteensä
- Kuvataiteen TPO-oppilaiden mosaiikkityöpaja Nuori Kulttuuri Festivaaleilla 10.5.
- Taideaineiden näyttely Porthanin koululla 14.5.-24.5. ja Taidekamarilla 6.5.-31.5.
- Teatteriryhmien kevätesitys Seminaarin koulun auditoriossa 6.5.
- Baletin kevätnäytös Folkets Husilla 11.5.
- Baletin joulunäytös Folkets Husilla 29.11.
- Kaikille avoin jouluinen yhteislaulutilaisuus 11.12.

Aistit auki –
toimintapäivä
Porthanilla
24.5.2025

Kaikille avoin
jouluinen
yhteislaulutilaisuus

Taideaineet

Toimintasuunnitelma 2026

Suurimmat leikkaukset kohdistuvat musiikin yksilöopetukseen, sillä se on kallista toteuttaa opistolle ja opiskelijapaikat eivät ole lukuvuonna 2025-2026 täyttyneet kokonaan.

Jatketaan Erasmus+ ohjelman mukaista järjestelyä ja kehitetään yhteistoimintaa kansainvälisten organisaatioiden kanssa. Suunnitellaan seuraavia kansainvälisiä toimintoja Erasmus+ hankkeessa.

Pyritään edelleen lisäämään taideaineiden kiinnostusta ja opiskelijoiden määrää.

Pyritään rekrytoimaan pedagogisesti pätevät baletin ja teatteri-ilmaisun opettajat.

Lapset ja nuoret voivat opiskella Taiteen perusopetusta (TPO) baletissa, teatteritaiteessa ja kuvataiteessa.

Jatketaan TPO:n lakiuudistukseen liittyviä toimenpiteitä.

Jatketaan TPO:n liittyvää Neliapila-arviointia.

Kehitetään TPO:n ainealueiden välistä yhteistyötä.

Pyritään edelleen monipuolistamaan kuvataideopetusta ja nostamaan sen tasoa.

Kehitetään entuudestaan baletin jatko-opiskelijoiden opintopolkua.

	Toteutunut 2024	Suunnitelma 2025	Toteutunut 2025	Suunnitelma 2026
Kurssit	86	90	92	86
Tunnit	3 384	3 600	3384	3 384
Osallistujat	735	745	807	860
Tunnit/kurssi	39	40	37	39
Osallistujat/kurssi	9	9	9	10
Menot €/tunti	42	42	43	43
Menot €/osallistuja	193	193	177	177
Tulot €/osallistuja	54	54	53	54

Toimisto

Toimintakertomus 2025

Lukuvuoden kurssi-ilmoittautumiset käynnistyivät 12.8.2025 klo 8.00.

Laskituksen lisäksi käytössä olevat maksutavat: ePassi, Edenred- ja Smartum-saldot sekä verkkokauppamaksu.

Kansalaisopiston kurseille käy myös Kaikukortti, joka oikeuttaa kortin haltijan osallistumaan kahdelle maksuttomalle vapaavalintaiselle kurssille. Kaikukortti ei koske Taiteen perusopetuksen kursseja.

Opinto-ohjelmaa ei jaettu tänä vuonna postin kautta kaikkiin kotitalouksiin. Jakelu tapahtui eri jakelupisteiden kautta. Opistotalon lisäksi jakelupisteitä oli n. 19 eri puolilla kaupunkia ja sivukyliä. Jakelupaikkojen sijainneista ilmoitettiin erikseen Lounais-Lapin ilmoituksilla sekä opiston Facebook-sivuilla. Uusi jakelutapa toimi erittäin hyvin.

Maksulliset lehti-ilmoitukset julkaistiin Lounais-Lapin ilmaisjakelussa. Kurssien markkinointia lisättiin opiston Facebook-sivulla ja Instagramissa.

Vuonna 2025 eläkeläis-, opiskelija-, sisaralennus ja maahanmuuttajien alennus oli 25 % kurssimaksusta.

Ensimmäisenä ilmoittautumispäivänä netti-ilmoittautumisia 1176 *(1079), hallinnon kautta 115 *(118)

Käytetyt alennukset:
eläkeläiset 781 *(634)
opiskelijat 30 *(43)
sisarukset 74 *(52)
maahanmuuttajat 9 *(2)

Toimintasuunnitelma 2026

Vastuuhenkilö: Birgit Kadenius
s-posti birgit.kadenius(at)ornio.fi
puh. 040 770 5972

Toimisto on avoinna asiakkaille ma - ke klo 9 - 15.

Opinto-ohjelmaan lisätään tiedotusta siitä, että opiskelijat selvittäisivät kaikki alennuksiin oikeuttavat asiat heti kurssien käynnistyttyä.

Opiskelijoita ohjeistetaan maksamaan kurssinsa muilla maksutavoilla (ePassi, Edenred, Smartum), mikäli sellainen on käytössä, heti kurssin käynnistyttyä. Näin toimimalla vältytään turhilta laskutuksilta ja hyvityksiltä.

Opisto käyttää laskutuksissa ensisijaisesti maksulinkkiä, joka lähetetään opiskelijan sähköpostiin. Linkin kautta voi maksaa eri maksutavoilla eikä laskuun tule laskutuslisää.

Facebook ja Instagram ovat hyviä markkinointiväyliä. Opiston somekanavien seuraajien määrää pyritään entisestään kasvattamaan, jotta tiedottaminen ja markkinointi kohdistuvat suuremmalle väkimäärälle.

Lehti-ilmoituksia jatketaan, sillä se palvelee netittömiä asiakkaita.

Opinto-ohjelman jakelua jatketaan jakelupisteiden kautta.

Kehitetään asiakaspalveluja digitaaliseksi silloin, kun se hyödyntää asiakkaita ja helpottaa työntekoa.

Syksyn 2026 ilmoittautumiset käynnistyvät maanantaina 17.8. klo 8.00.

Mikäli asiakkaalla ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoittautuminen onnistuu ainoastaan puhelimitse tai käymällä opistolla.

* Vuoden 2024 vastaava luku

Tilaukoulutuspalvelut

Toimintakertomus 2025

Tilaukoulutuksia toteutettiin neljä kurssia. Saaristolaivuri-kurssi yht. 49 oppituntia, digiopetuskurssi 20 oppituntia sekä kaksi kurssia rauhoittavaan joogaan ja äänirentoutukseen yht. 3 oppituntia. Osallistujia oli julkiselle puolelle ja yrityksille järjestetyissä tilaukoulutuksissa kaiken kaikkiaan 37 henkilöä.

Toimintasuunnitelma 2026

Opistossa pyritään tarjoamaan tilaukoulutuspalveluja henkilöstökoulutuksena paikallisille yrityksille ja Tornion kaupungin työntekijöille. Myyntityötä tehostetaan muun muassa olemalla yhteyksissä paikallisiin yrityksiin.

Hankkeet 2025

Tehemäkö yhesä? – yhteisöllisyys kansalaisopistoissa. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2023 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on kartoittaa opistojen tuntiopettajien yhteisöllisyyden nykytilan haasteet. Pyritään selvittämään keinoja yhteisöllisen toimintakulttuurin ja johtamisosaamisen kehittämiseen. Hanketta koordinoi Tornion kansalaisopisto ja siinä ovat mukana Kemijärven ja Rovaniemen kansalaisopistot sekä Lapin ja Meri-Pohjolan opistopiirit.

Saatu avustus 72 050 €

Latu perustaitoihin Lapissa! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2024 (OPH)

Kehitetään opistojen aikuisten perustaitoja vahvistavaa koulutusta. Jatkossa opistoissa on mahdollista suorittaa kansallisia perustaitojen osaamismerkkejä (Kaposmerkit) ja muita perustaitojen opintopiste-kursseja. Hanketta koordinoi Revontuli-Opisto ja siinä on mukana Kemijärven, Rovaniemen ja Tornion kansalaisopistot.

Saatu avustus: 73 270 €
Kokonaiskustannukset: 82 000 €

Latua! –laatu ja tunnettavuutta kansalaisopiston perustehtävässä. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2024 (OPH)

Laadunkehittämishankkeen tavoitteena on kansalaisopistojen perustehtävän ja toiminnan laadun kehittäminen tulevaisuusorientoituneesti sekä tunnettuuden lisääminen laatutyön tulosten kautta muuttuvassa toimintaympäristössä. Hanketta koordinoi Jokihelmen opisto, mukana myös Jokilatvan opisto, Oulu-opisto, Pudasjärven, Tornion ja Ylivieskan seudun kansalaisopistot.

Saatu avustus: 63 495 €, Kokonaiskustannukset: 74 400 €

Yhdessä! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2023 (OPH)

Hankkeen aikana opistoissa arvioidaan sosiaalista ja pedagogista esteettömyyttä sekä tarkastelemaan saavutettavuuden merkitystä ja pohti-maan erilaisia asenteellisia osallistumisen esteitä. Hankkeen aikana opistoissa tehdään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Hanketta koordinoi Tornion kansalaisopisto ja siinä on mukana 11 kansalaisopistoa Lapista.

Saatu avustus: 97 495 €
Kokonaiskustannukset: 114 700 €

Esteet nurin! Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2023 (OPH)

Esteet nurin! -hanke tähtää yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseen. Hanketta koordinoi Kuopion kansalaisopisto ja siinä on mukana Kotkan opisto, Wellamo-opisto, Joensuun seudun, Tornion ja Mätsälän kansalaisopistot sekä Tampereen seudun työväenopisto.

Saatu avustus: 101 387 €
Kokonaiskustannukset: 120 700 €

Erasmus+ KA120 Akkreditointi 2021 - 2027

Hankkeen tavoitteena on nostaa opettamisen ja oppimisen laatua ja edistää eurooppalaisia arvoja sekä jakaa tietoa eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä ja monimuotoisuudesta kehittämällä aikuiskoulutushenkilöstön ammatillisia verkostoja ja tukemalla aikuisopiskelijoiden mahdollisuutta osallistua kansainvälisyystoimintaan.

Saatu avustus: 34 580 €

Kansalaisopistojen tulevaisuuskuva. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2023 (OPH)

Hankkeen aikana kumppanit tapaavat kasvokkain ja verkossa sekä työstävät neljä skenaariota eli tulevaisuudenkuvaa, jossa kansalaisopistot tulevat ehkä jonakin päivänä toimimaan. Hanketta koordinoi Helsingin aikuisopisto ja siinä on mukana 12 kansalaisopistoa eri puolilta Suomea.

Saatu avustus: 79 000 €
Kokonaiskustannukset: 94 000 €

Erasmus+ KA120 Akkreditointi 2021 - 2027

Aikuiskoulutuksen Erasmus+ -akkreditoinnin ensimmäinen 15 kuukauden rahoitusjakso oli päättymässä 31.8., mutta sille haettiin ja saatiin 9 kuukauden jatko. Henkilöstön täydennyskoulutukset jatkuivat syksyllä 2025, kun joogan tuntiopettaja hankki lisäoppia joogan ja meditaation kouluttajille suunnatulta kurssilta Firenzessä ja kuvataiteen tuntiopettaja syventyi modernismin ja avantgarden saloihin Barcelonassa. Opiskelijaliikkuvuudet käynnistyivät kädentaito-opiskelijoiden ja suunnitteliijaopettajan vuoden 2025 maaliskuisella ryhmäliikkuvuudella Irlannissa. Maaliskuussa 2026 kansalaisvalmiuksien tuntiopettaja osallistui työhyvinvointia tukevalle kurssille Madeiralla ja kieltenopettaja täydensi portugalin kielen taitojaan samaisella saarella.

Koska kaikille akkreditoituille organisaatioille taataan rahoitus nykyisen Erasmus+ -ohjelmakauden loppun - 31.12.2027 - asti, liikkuvuudet jatkuvat myös uudella 1.6.2026 alkavalla rahoituskaudella. Tavoitteena on, että opiston kaikista yksiköistä sekä hallinnosta hakeutuu henkilöstöä joko täydennyskoulutukseen tai job shadowing -jaksolle Erasmus+ -ohjelmaan osallistuviin maihin. Suunnitelmassa on myös järjestää vähintään kolme opiskelijoiden ryhmäliikkuvuutta, joista yksi toteutetaan vihreänä matkustamisena maata pitkin.

Henkilöstö 2025

Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö

Tarja Hooli, rehtori

✓ Vastuualueet: toiminta, talous, henkilöstö, hallinnolliset ja lakisääteiset tehtävät, edustus ja tiedottaminen

Arja Jaako, koulutuskoordinaattori

✓ Vastuualueet: hanketoiminta, kurssimaksulaskutus, liikunta ja yleishyödylliset aineet sekä luennot

Birgit Kadenius, opistosihteri

✓ Vastuualueet: asiakaspalvelu, kurssi-ilmoittautumiset, palkkojen valmistelu, Hellewi-pääkäyttäjä, arkistovastaava

Suunnittelijaopettajat

Tarja Laakso, englannin ja saksan kielten opettaja

✓ Vastuualueet: vieraat kielet, maahanmuuttajaopetus, yhteiskunnalliset aineet

Taija Sillanpää, kädentaitojen opettaja

✓ Vastuualueet: kädentaidot (pehmeät ja kovat materiaalit), taideaineet

Päätoimiset tuntiohjaajat

Kaisu Hyrkäs, keramiikka

Juha Muukkonen, heprean ja kreikan kielet

Tarja Teixeira, kotoutumiskoulutukset ja suomen kieli

Tuntiohjaajat

Kansalaisvalmiudet	47
Kielet	12
Kädentaidot	15
Taitoaineet	20